

Orjinal Makale

Ergenlerde yeme tutumunun aile işlevleri açısından incelenmesi

✉ Mehriban Günaydın,¹ ✉ Hatice Kumcağız²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, Samsun

Özet

Amaç: Bu araştırmanın amacı ergenlerde yeme tutumlarının aile işlevleri açısından incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Ergenlerin yeme tutumunun aile işlevleri açısından incelendiği bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmanın evrenini 2017–2018 eğitim öğretim yılında Giresun İli, merkez ilçesinde öğrenimlerine devam etmekte olan 8052 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme %95 güvenilirlik ve %5 hata payı ile 385 olarak belirlenmiştir. Araştırmada rastlantısal olmayan örnekleme yöntemlerinden, uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Yeme tutumu testi ve Aile değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır. Yeme tutum testi ve aile işlevleri puan ortalamalarının sosyodemografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü MANOVA analizi aracılığıyla belirlenmiştir. Öğrencilerin aile işlevlerinin yeme tutumlarıyla ilişkisi basit doğrusal regresyon analiziyle incelenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 16.03 olan 206'sının (%53.5) erkek, 179'unun (%46.5) kız olduğu belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen analiz sonuçlarına göre aile işlevlerinin yeme tutumunu yordadığı bulunmuştur ($p < .001$). Araştırma bulgularında cinsiyet, yeme tutumu alışkanlığı ve algılanan anne- baba tutumları değişkenleri ile yeme tutumu ve aile işlevselliği arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sonuç: Çalışmada ergenlerin aile işlevleri puanları ile yeme tutum puanları arasında pozitif yönde ilişki olduğu bulunmuş fakat ergenlerde cinsiyet, yeme tutumu alışkanlığı ve algılanan anne- baba tutumları değişkenleri ile yeme tutumu ve aile işlevselliği arasında anlamlı bir farklılık bulunamadığı saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler:

Ergenlik döneminin kapsadığı yaş aralığı genel olarak 12–18 olarak kabul edilmektedir. Çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemi olarak bilinen ergenlik döneminde ergenlerde hormonal, psikolojik, biyolojik, zihinsel ve sosyal açıdan birçok gelişme ve olgunlaşmalar meydana gelmektedir.^[1] Bu dönemde ergenler bir yandan kendinde oluşan biyolojik, duygusal ve sosyal değişimlere uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da içinde bulunduğu toplumun normlarına uyum göstermek için çabalamaktadır.^[2] Bu değişim sürecinde, ergen bireyler aynı zamanda kimlik arayışı içindedirler. Bu kapsamda ergenler bir taraftan bireyselleşmeye, ebeveynlerinden ayrılmaya

çalışırken bir taraftan kimlik arayışına girmekte ve toplumsal ilişkilere ihtiyaç duymaktadırlar. Aynı zamanda bu dönemde, benlikleri oluşmaktadır. Çevreleri tarafından yoğun bir şekilde kabul görülmek isteyen ergenler dış görünüşleri ile de fazla ilgilenmektedirler. Ergenlerin arzu ettikleri beden imajına ulaşmak istemeleri yeme tutumlarının değişmesine de neden olmaktadır.^[3–5] Bilindiği gibi ergenlik döneminde ergenin vücudunda boy ve kilo olarak hızlı bir değişim gerçekleşmektedir.^[6] Ergen, karşı cins ve arkadaşları ile daha fazla ilgilenmektedir. Bu süreçte ergenin özellikle akranları tarafından fiziksel yönden beğenilme isteği yoğun olduğu için beden imajı ile

Konu hakkında bilinenler nedir?

• Ergenlik döneminde gençlerde biyolojik, sosyal ve psikolojik değişimler meydana gelmektedir. Ergenler bir taraftan bireyselleşmeye, ebeveynlerinden ayrılmaya çalışırken bir taraftan kimlik arayışına girmekte ve sosyal ilişkilere ihtiyaç duymaktadırlar. Anne babaları tarafından ergenlere karşı sergilenen ilgisiz, aşırı otoriter, tutarsız, mükemmeliyetçi davranışlar ergenleri olumsuz davranışlara yönlendirebilecek riskli tutumlardır. Ergenlik döneminde fiziki görünüm önemlidir. Bu bağlamda ergenlerin ideal beden imajına ulaşmak istemeleri ergenlerin yeme tutumlarının değişmesine de neden olmaktadır.

Bu yazının bilinenlere katkısı nedir?

• Ergenlik döneminde her ne kadar akran ilişkileri önemli olsa da gençler ailelerinin tutum ve davranışlarından da etkilenmektedirler. Anne babalarının tutum ve davranışları ergenleri olumlu ya da olumsuz davranışlara yönelmektedirler. Bu süreçte gençleri etkileyen olumsuz tutumlardan biri yeme bozukluklarıdır. Bu çalışmada ergen bireylerde olumlu aile yaklaşımlarının ergenlerin yeme tutumunu pozitif yönde yordadığı saptanmıştır.

Uygulamaya katkısı nedir?

• Bu çalışmada ergenlerin yeme tutumlarının ailenin işlevselliğinden etkilendiği, bunun da yeme bozukluklarına yol açabileceği belirtilmektedir. Bu kapsamda ergen çocukları olan ailelere yönelik eğitimlerin verilmesi önerilmektedir. Ayrıca, çalışmanın sonuçları gelecekte yapılacak araştırmalara karşılaştırma açısından katkı sağlayacaktır.

önceki yıllardan daha fazla ilgilenmekte ve önem vermektedir. Hızlı gelişimin ve değişimin yaşandığı ergenlik döneminde anne babaların ergenlere karşı tutum ve davranışlarında değişim gözlenmektedir. Anne- babalar fiziksel ve psikolojik olarak gelişmekte ve değişmekte olan ergen bireylerin ihtiyaçlarına göre kendilerini ayarlamaya çalışmaktadırlar.^[7]

Ebeveyn ve çocuk ilişkisinin kalitesi çocuğun gelişiminin ve topluma uyum sağlama becerilerinin gelişiminin önemli bir göstergesidir. Bu durum ebeveyn – ergen ilişkisi içinde geçerlidir. Ebeveynlerin ergenlere yönelik besleyici, destekleyici ve izlemeye yönelik tutumları ergenlerin davranışlarının gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Ebeveynleri tarafından ergenlere yönelik ilgisiz, aşırı otoriter, tutarsız, mükemmeliyetçilik gibi davranışların sergilenmesi ergenleri olumsuz davranışlara yönlendirebilecek riskli tutumlardır.^[8] Ebeveyn tutumlarının ergenler üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Çocukluk yıllarından itibaren kurulan ebeveyn - çocuk ilişkisi, ergenlerin arkadaşları ve çevresi ile olan ilişkilerinin gelişiminde önemli bir belirleyici olmaktadır. Bu nedenledir ki ebeveynlerin çocuklara karşı davranış biçimleri oldukça önemlidir.^[9,10] Ebeveynlerin çocukluk ve ergenlik döneminde çocuklarına yönelik olumlu rol model davranışları sergilemeleri gerekmektedir. Ergenler ebeveynlerinin olumlu ya da olumsuz davranışlarından etkilenmektedirler. Ergenler yaşadıkları ailelerinin işlevlerini benimsemektedirler. Ebeveynleri tarafından sağlıklı aile işlevleri benimseyen ergen bireyler sağlıklı olarak yetişmekte ve sağlıklı davranışlar sergilemektedirler.^[4] Ailede yaşanan olumsuz yaşantılar ergenin kişiliğinin gelişmesini ve aynı zamanda davranışlarını da önemli derecede olumsuz etkilenmektedir.^[11] Aile işlevlerinin olumlu olması, aile fertlerinin mutlu, sorumlu, güvenilir bir kişiğe sahip olması ve yaşam doyumlarını artması için uygun ortam sağlamaktadır.^[12] Sağlıklı aile işlevleri için

aile içinde iyi ilişkiler geliştirmeye, iyi iletişim kurmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Aile işlevlerinin bozuk olması ve aile içi sorunların olması bireylerde intihar ve depresyon gibi ruhsal sorunlara yol açtığı belirtilmektedir.^[13]

Küreselleşme ve modernleşme ile beraber gerek toplumda gerekse bireyin davranışlarında değişim meydana gelmektedir. Özellikle küreselleşmenin paralelinde bireylerin giyinme, yeme-içme, teknoloji kullanımı gibi tüketim ihtiyaçlarının farklılaşmasına neden olmaktadır.^[14] Bu süreçte özellikle yeme davranışlarında değişiklikler göze çarpmaktadır. Bireylerin benlik oluşumu sürecinde beden algısının, özellikle kilonun önemli yere sahip olduğu, zayıflamaya yönelik davranış biçiminin yaygınlaştığı görülmektedir.^[15] Ergenlik döneminde hızlı bir şekilde görülen fiziksel değişim ergenlerin yaşam kalitesini etkilemektedir. Bu nedenledir ki ergenlerin yeme davranışlarına dikkat çekmek gerekmektedir. Çünkü yeme davranışlarında oluşan bozukluklar sonucu ergenlerde, yeme davranış bozukluğu ile ilgili tedaviye direnç, yüksek mortalite ve yaşam kalitesinin azalması ile karakterize ciddi sorunlar görülmektedir.^[16]

Yeme bozuklukları, genellikle ergenlik döneminde gelişen ve önemli tıbbi ve psikolojik sekellerle ilişkili ciddi psikiyatrik hastalıklardır. Yeme bozukluklarından biri olan Anoreksiya nervoza (AN), önemli ölçüde düşük vücut ağırlığı, kilo alma korkusu veya kilo alımına müdahale eden davranış ve kişinin vücut ağırlığının veya şeklinin deneyimlenmesinde rahatsızlık, şekil ve ağırlığın aşırı değerlendirilmesi şeklinde kendini göstermektedir.^[17] Ergenlerde sıklıkla görülebilen bir diğer yeme bozukluğu ise Bulimia nervoza (BN)'dır. BN, kontrol kaybı hissinin yanı sıra uygunsuz telafi edici davranış, şekil ve ağırlığın aşırı değerlendirilmesi ile birlikte tekrarlayan yemek bölümleri ile karakterize olarak kendini göstermektedir.^[18] Aile tutumları, ergenlerde yeme bozukluklarının gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bir çalışmada, obez olan ergen bireyler ve obez olmayan ergen bireylerin ailelerinin tutumları incelendiğinde, obez ergenlerin anne babasının obez olmayanlara göre daha otoriter tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Obes bireylerin sosyal ortamlarda kaygı düzeylerinin obez olmayan ergenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yine aynı çalışmada ebeveynlerde kontrolcü davranış tutumu arttıkça obez ergenlerde kaygı düzeyinin yükseldiği belirlenmiştir.^[19]

Bebeklik, çocukluk ve devamında ergenlik döneminde çocukların anne baba tarafından yeterince sevgi görmemeleri, ilgisiz kalmaları, duygusal ihtiyaçlarının karşılanmaması ve ebeveynlerde görülen tutarsız tutumlar, ergenlerin yeme davranışında bozukluğa neden olabileceği belirtilmektedir. Ebeveynlerin umutsuz ve karamsar tutum ve davranışları çocukları dolayısıyla da ergenleri olumsuz olarak etkilemektedir. Ebeveynlerin umutsuz ve karamsar tutum ve davranışları ergenlerin, anne babaları tarafından sevilmediklerini algılamalarına neden olabilmektedir.^[20] Ebeveynlerin ergenlere karşı sergilemiş oldukları tutum ve davranışlar, ergenlerin davranışlarında olumlu ve olumsuz davranışların gelişmesine neden olmaktadır. Ergenlik döneminde yoğun olarak görülen olumsuz davranışlardan

olan yeme bozukluklarının gelişiminde ebeveyn -ergen ilişkileri önemli rol oynamaktadır. Alan yazın incelendiğinde, ergenlerde sıklıkla görülen yeme bozukluklarından olan anoreksiya ve bulimiya nervozanın gelişiminde erken yaşta çocuk ve aile ilişkilerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda aile ortamı, aile ilişkileri ve ebeveynlik tarzının, ergenlerde gelişen yeme bozukluğu ilişkili olduğu belirtilmektedir.^[21-23]

Buraya kadar yapılan açıklamalarda da görüldüğü gibi ergenlik dönemi, hızlı bir değişim ve gelişimin olduğu bir süreçtir. Bu süreçte gerçekleşen ebeveyn tutumlarının ergenlerin yeme tutumları üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Ergenlere gerçekleşecek olan olumsuz yeme tutumlarının ergenlerin psikolojik, fiziksel ve sosyal gelişimi açısından ergeni olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışma aile işlevlerinin ergenlerin yeme tutumları üzerindeki ilişkisine vurgu yapması bakımından anlamlı olduğu önemli olduğu belirtilebilir. Aynı zamanda önleyici rehberlik çalışmaları açısından yeme bozukluklarının önlenmesinde aile işlevlerine dikkat çekmesi yönünden bu çalışmanın sonuçlarının alan uygulayıcıları açısından faydalı olacağı söylenebilir. Aynı zamanda ergen bireylerin, beslenme ve yeme davranışına ilişkin etkileyici faktörlerin ortaya çıkarılması ileride olabilecek yeme bozukluklarının engellenmesinde büyük rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada, ergenlerin yeme tutumlarının aile işlevleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Ergenlerin yeme tutumları ile aile işlevleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Ergenlerin yeme tutumları ile aile işlevleri arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Ergenlerin yeme tutumları ile aile işlevleri arasındaki ilişki yeme alışkanlığına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Ergenlerin yeme tutumları ile aile işlevleri arasındaki ilişki algılanan anne baba tutumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi

Ergenlerin yeme tutumunun aile işlevleri açısından incelendiği bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Giresun il merkezinde öğrenimlerine devam etmekte olan 8.052 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü %95 güvenirlilik ve %5 hata payı ile 385 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünün oluşturulmasında, öğrencilerin seçilmesinde olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemleri içerisinde yer alan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde araştırma amacına uygun bireylere kolay ulaşabileceği

örneklemelerden seçtiği ve bu örneklemin seçiminde maliyet, zaman gibi araştırmacının araştırmasını gerçekleştirmesini kolaylaştıracak faktörleri dikkate aldığı bir örnekleme yöntemidir.^[24] Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %53.5'i (n=206) erkek ve %46.5'i (n=179) kadındır. Öğrencilerin yaş aralığı 14 ile 19 arasında değişmekte olup, ortalama yaşları 16.03 (SS: 1.24)'tür. Öğrenciler tüm sınıf düzeylerinde hemen hemen eşit düzeyde dağılmıştır. Onuncu ve on birinci sınıf düzeyinde eşit sayıda öğrenci varken (%26.5), bu öğrencileri dokuzuncu sınıf (%26.2) ve on ikinci (%20.8) takip etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Yeme tutumu testi ve Aile değerlendirme ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından benzer çalışmalarından^[25,26] yararlanılarak hazırlanan form katılımcıların cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, yeme alışkanlıkları, algılanan anne-baba tutumunu belirlemeye yönelik olarak 5 sorudan oluşturulmuştur.

Yeme Tutumu Testi (YTT): YTT, Garner ve Garfinkel (1979) tarafından bireylerde var olan yeme bozuklukları ve yeme davranışında olabilecek bozuklukları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, Savaşır ve Erol^[27] (1989) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 40 maddeden oluşan altılı Likert tipi öz bildirim tarzı bir ölçektir. Ölçekte her bir madde için "daima", "çok sık", "sık sık", "bazen", "nadiren" veya "hiçbir zaman" cevaplarından birini seçilerek işaretlenmektedirler. Ölçek maddelerinin hesaplanmasında, maddelerden 1., 18., 19., 23. ve 39. için bazen cevabı 1 puan, nadiren cevabı 2 puan ve hiçbir zaman cevabı 3 puan olarak değerlendirilmektedir. Diğer seçenekler ise 0 puan olarak hesaplanmaktadır. Ölçeğin diğer maddelerinde ise daima cevabı 3 puan, çok sık cevabı 2 puan, sık sık cevabı 1 puan ve diğer seçenekler ise 0 puan olarak değerlendirilmektedir. Anormal yeme tutum ve davranışları için toplam puan, her bir madde için verilen cevabın puanlarının toplamı olarak hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar bu nedenle 0 ile 120 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların artması bireylerin bozuk yeme tutum ve davranışlarının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .70 olarak bulunmuştur.^[28] Ölçeğin bu çalışma için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır.

Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ): ADÖ, ailelerin işlevlerinin bir bütün olarak ve farklı boyutlarda değerlendirmek amacıyla Epstein, Baldwin ve Bishop tarafından 1983 yılında geliştirilmiş, Bulut^[29] (1990) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Sağlıklı ve sağlıksız aile işlevlerini tanımlayan ölçek 60 maddeden oluşmakta ve 4'lü likert tipinde değerlendirilmektedir. Ölçek 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Problem Çözme alt boyutu; 2, 12, 24, 38, 50, 60.maddelerden, İletişim alt boyutu; 3, 18, 29, 43, 59, 14, 22, 35, 52.maddelerden, Roller alt boyutu; 10, 30, 40, 4, 8, 15, 23, 34, 45, 53, 58.maddelerden, Duygusal Tepki Verebilme alt boyutu; 49, 57, 9, 19, 28, 39.maddelerden, Gereken İlgii Gösterme alt boyutu 5, 13, 25, 33, 37, 42, 54 maddelerden, Davranış Kontrolü alt boyutu; 20, 32, 55, 7, 17, 27, 44, 47 ve 48. maddelerden, ve Genel İşlevler alt boyutu; 6, 16, 26, 36,

46, 56, 1, 11, 21, 31, 41, 51. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında alt boyutlara ilişkin bildirilen iç tutarlılık katsayıları .38 ile .86 arasında değişmektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 60 ila 240 arasında değişmektedir. Ölçekte alınan puanların düşük olması, sağlıklı aile işlevlerine işaret ederken, alınan puanların yüksekliği sağlıklı aile işlevlerine işaret etmektedir. Ölçeğin toplam puan üzerinden bu çalışma için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .84'dür.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınmasını takiben merkez ilçede yer alan devlet liselerinden toplanmıştır. Araştırmanın ölçme araçları okul rehber öğretmenleri ile iletişime geçilerek uygulanmıştır. Öğrencilere araştırmaya katılmanın gönüllü olduğu, verilen cevapların gizli kalacağı, verilerin araştırma amacı dışında kullanılmayacağı hakkında bilgi verilmiştir. Tüm öğrenciler araştırmaya kendi istekleriyle katılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları 405 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamalar yaklaşık olarak 30 dakika sürmüştür. Uygulama sonrası ölçme araçları değerlendirilmiş eksik ya da hatalı doldurulan 15 ölçme aracı araştırmaya alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Tüm istatistiksel işlemler SPSS 23.0 programında gerçekleştirilmiştir.^[30] Başlangıç analizleri sonucunda, veri setinde yanlış girilen bir değere rastlanmadığı ya da kayıp bir değer olmadığı görülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu ilk olarak 390 öğrenciye uygulanmasına rağmen, beş öğrencinin tek değişkenli aykırı değer olduğu tespit edilerek veri setinden çıkarılmıştır.^[31] Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri hakkında bilgi vermek amacıyla frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır. Öğrencilerin aile işlevlerinin yeme tutumlarıyla ilişkisi regresyon analiziyle incelenmiştir. Öğrencilerin YTT ve ADÖ puan ortalamalarının araştırma kapsamında ele alınan sosyodemografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü MANOVA aracılığıyla incelenmiştir. Tek yönlü MANOVA analizleri bağımlı değişkenler birden fazla ve bağımsız değişken sayısı bir olduğunda kullanılmaktadır.^[32] Katılımcıların aile işlevlerinin yeme tutumlarıyla ilişkisi regresyon analiziyle incelenmiştir. Gerçekleştirilen Tek Yönlü MANOVA analizlerinde bazı analizlerde kovaryans matrislerinin homojenliği varsayımı ihlal edildiğinden çok değişkenli temel etkinin rapor edilmesinde

Pillai's Trace çok değişkenli temel etki testi kullanılmıştır.^[31] Araştırma hipotezlerinin test edilmesinde 0.05 hata payı üst sınır olarak kabul edilmiştir.

Etik Boyut

Araştırmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Karar no:2017/169) ve daha sonra da Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Araştırma ile ilgili gerekli izinler alındıktan sonra ilgili okullara gidilerek, okul idarecileri, rehber öğretmenler ve derse giren öğretmenler çalışma konusunda bilgilendirilmiştir. Öğrencilerin uygun olduğu zamanlarda sınıf ortamında öğrencilere çalışma konusunda bilgi verilmiş ve öğrencilerden onam alındıktan sonra gönüllü öğrencilere çalışmanın ölçme araçları uygulanmıştır.

Bulgular

Katılımcı öğrencilerin aile işlevleri puanlarının yeme tutumlarıyla ne yönde ilişkili olduğunu ve yeme tutumları puanlarını ne düzeyde yordadığını belirleyebilmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizine ilişkin değişim istatistikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi yapılan çoklu regresyon analizinde, ADÖ puanları katılımcıların YTT puanlarını yordamaktadır ($F(1.383)=12.08$, $p<.001$, $R=.18$, $R^2=.03$, $R^2_{düz}=.03$). Bu model düşük bir etki büyüklüğüne sahiptir. Tablo 2'de regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi aile işlevleri puanları ($\beta=.18$, $t(383)=6.83$, $p<.001$) yeme tutum puanlarını pozitif yönde yordamaktadır. Aile işlevsellik ölçeğinde puanların artması sağlıklı olmayan aile işlevlerini gösterdiğinden, bu örnekte sağlıklı olmayan aile işlevleri yüksek olan öğrencilerin, bozuk yeme tutum ve davranışlarının da nispeten yüksek olduğu söylenebilir. ADÖ puanları yeme tutum puanlarındaki değişimin yaklaşık olarak %3'ünü açıklamaktadır.

Çalışmadaki öğrencilerin cinsiyete göre yeme tutum testi (YTT) ve aile değerlendirme ölçeği (ADÖ) ortalama puanları ve bu puanların standart sapma değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3'de katılımcıların YTT puanları ve ADÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını belirleyebilmek amacıyla Tek Yönlü MANOVA analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen Tek Yönlü MANOVA analizi sonucunda

Tablo 1. Öğrencilerin aile işlevlerinin YTT puanlarının yordanmasına ilişkin değişim istatistikleri

Model	R	R ²	Düz. R ²	TSH	Değişim İstatistikleri				
					ΔR^2	ΔF	sd ₁	sd ₂	p
Aile Değerlendirme Ölçeği									
Model 1	.18	.03	.03	11.50	.03	12.08	1	383	.001*

YTT: Yeme Tutum Testi; ADÖ: Aile Değerlendirme Ölçeği, * $p<.001$, TSH: Tahminin Standart Hatası.

Tablo 2. Öğrencilerin aile işlevlerinin YTT etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi

Model	Standardize edilmemiş katsayılar			Standardize edilmiş katsayılar	
		B	Sh	Beta	t
Model 1	Sabit	6.48	4.10		1.58
	Aile Değerlendirme Ölçeği	.11	.03	.18	3.48

*p<.001. YTT: Yeme Tutum Testi.

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre YTT ve ADÖ betimsel istatistikleri

Değişken	n	Yeme Tutum Testi		Aile Değerlendirme Ölçeği	
		Ortalama	Standart sapma	Ortalama	Standart sapma
Erkek	206	20.61	11.63	135.56	17.96
Kadın	179	20.58	11.75	132.97	20.93

YTT: Yeme Tutum Testi; ADÖ: Aile Değerlendirme Ölçeği.

Tablo 4. Düzenli beslenme alışkanlığı değişkenine göre YTT ve ADÖ betimsel istatistikleri

Değişken	n	Yeme Tutum Testi		Aile Değerlendirme Ölçeği	
		Ortalama	Standart sapma	Ortalama	Standart sapma
Düzenli 3 öğün	190	20.25	11.19	132.09	19.94
Düzensiz besleniyorum	195	20.93	12.13	136.59	18.67

YTT: Yeme Tutum Testi; ADÖ: Aile Değerlendirme Ölçeği.

Tablo 5. Algılanan anne baba tutumlarına göre YTT ve ADÖ betimsel istatistikleri

Değişken	n	Yeme Tutum Testi		Aile Değerlendirme Ölçeği	
		Ortalama	Standart sapma	Ortalama	Standart sapma
Otoriter	53	19.34	11.38	138.19	18.29
İlgisiz	41	20.59	10.68	134.66	21.38
Demokratik	214	20.61	12.01	133.43	19.36
Koruyucu	77	21.40	11.52	134.22	19.31

YTT: Yeme Tutum Testi; ADÖ: Aile Değerlendirme Ölçeği.

cinsiyet değişkenine göre YTT ve ADÖ puanlarının çok değişkenli temel etkisinin anlamlı olmadığı görülmüştür (Pillai's Trace=.01, F (2, 382)=.89, p>.05, kısmi η^2 =.005). Bu bulgular cinsiyete göre yeme tutumlarının ve aile işlevselliği değerlendirmelerinin anlamlı bir farklılık göstermediğine işaret etmektedir.

Katılımcıların yeme alışkanlığı değişkenine göre yeme tutum testi (YTT) ve aile değerlendirme ölçeği (ADÖ) ortalama puanları ve bu puanların standart sapma değerleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4'de katılımcıların YTT puanları ve ADÖ puanlarının düzenli beslenme alışkanlığı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşarak farklılaşmadığını belirleyebilmek amacıyla Tek

Yönlü MANOVA analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen Tek Yönlü MANOVA analizi sonucunda düzenli beslenme alışkanlığı değişkenine göre YTT ve ADÖ puanlarının çok değişkenli temel etkisinin anlamlı olmadığı görülmüştür (Pillai's Trace=.01, F (2, 382)=2.63, p>.05, kısmi η^2 =.014). Bu bulgular düzenli beslenme alışkanlıkları değişkenine göre yeme tutumlarının ve aile işlevselliği değerlendirmelerinin anlamlı bir farklılık göstermediğine işaret etmektedir.

Katılımcıların algılanan anne baba tutumlarına göre YTT ve ADÖ ortalama puanları ve bu puanların standart sapma değerleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5’de katılımcıların YTT puanları ve ADÖ puanlarının algılanan anne baba tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığını belirleyebilmek amacıyla Tek Yönlü MANOVA analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen Tek Yönlü MANOVA analizi sonucunda algılanan anne baba tutumlarına göre YTT ve ADÖ puanlarının çok değişkenli temel etkisinin anlamlı olmadığı görülmüştür (Pillai's Trace=.01, F (6, 762)=.67, p>.05, kısmi η^2 =.005). Bu bulgular algılanan anne baba tutumlarına göre yeme tutumlarının ve aile işlevselliğinin anlamlı bir farklılık göstermediğine işaret etmektedir.

Tartışma

Çalışmadan elde edilen bulguya göre ergen bireylerde aile işlevlerinin yeme tutumunu pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında, yeme bozukluklarında aile işlevlerinin önemli bir yordayıcı olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır.^[21,22,33,34] Ebeveynler tarafından ergenlere vurgulanan sosyal değerler, fiziksel çekicilik ve zayıflığa hayran olma gibi tutum ve davranışlar ergenleri etkilemektedir. Bunun yanı sıra ebeveynlerin ergenleri ideal vücut yapısında olmaları yönünde diyet ve egzersiz gibi davranışları teşvik etmeleri ergenlerde yeme problemlerin meydana gelmesine zemin hazırlamaktadır.^[35] Aile içinde anne birincil rol modelidir ve kızlar, annelerinden güçlü bir şekilde etkilenmektedir. Yine benzer şekilde annelerinin düzensiz yeme alışkanlıkları kızları model almaktadırlar.^[36] Bu çalışma sonuçlarına göre sağlıklı olmayan işlevlere sahip ailelerde yetişen ergenlerde bozuk yeme tutumu ve davranışları görüldüğü söylenebilir. Alan yazında, bu çalışmanın sonucu ile paralellik gösteren araştırma bulgularına ulaşılmıştır. Tozzi ve ark.nın^[37] araştırmasında, anoreksiya hastalığı olan bireyler incelendiğinde, araştırmaya katılan anoreksik bireylerin 1/3’ünde, aile işlevlerinin bozuk olmasından doğan sebeplerden dolayı yeme bozukluklarının oluştuğu bulunmuştur. Ayrıca Kuğu ve ark.nın^[38] yaptığı araştırmada yeme bozukluğuna sahip olan ergenlerin sağlıksız işlevlere sahip aile çocukları olduğu bulunmuştur. Ancak, diğer taraftan ise alan yazında çalışma bulgusu ile çelişen araştırmalara da ulaşılmıştır. Siyez ve Baş’ın (2009)^[39] üniversiteli bireylerle, Erol ve ark.nın^[40] kadın tıp öğrencileri ve Töker’in (2008)^[41] sağlık meslek yüksek okulu öğrencileriyle yaptıkları araştırmalarda, yeme bozukluğu ile aile işlevleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan bir araştırmada, aile işlevselliğinin yeme bozukluğunu yordadığına ilişkin en önemli bulgu, yeme bozukluğu hastalarının sağlıksız işlevleri olan ailelere sahip olması şeklinde belirtilmiştir.^[42] Bir diğer araştırmada ise yeme bozukluğunun da 15–25 yaş aralığındaki kadınları etkilediği belirtilmektedir.^[43] Bu çalışmanın örneğininin 14–18 yaş grubunu kapsayan lise dönemindeki ergen bireylerden oluşması, bu yaş grubunun yeme bozuklukları açısından riskli bir evrede olup aileleriyle beraber yaşamaları ve bu sebeple aile işlevlerinden etkilenebileceklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın bir diğer bulgusuna göre cinsiyet değişkeni ile ergenlerin yeme tutumları ve aile işlevi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Alan

yazında, cinsiyet değişkeni ile yeme tutumlarının incelendiği araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Ünsal ve ark.nın^[44] yaptıkları araştırmada, yeme tutumu ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmadığı, ancak Ulaş, Uncu ve Üner^[45] ile Ünal ve ark.nın^[46] yaptıkları araştırmada, cinsiyet ve yeme tutumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Buna göre çalışma bulgusunun alan yazın tarafından kısmen desteklendiği söylenebilir. Aynı zamanda, bu çalışmada yeme tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmaması kız ve erkek ergenlerin okulda geçirdikleri saatlerinin ve ulaşabilecekleri yemek kaynaklarının aynı olmasından, benzer yemek türlerine ilgi duymalarından ve aynı gelişimsel dönemde olmalarından kaynaklanabileceği şeklinde de düşünülebilir.

Çalışmada ergenlerde algılanan anne baba tutumlarına göre yeme tutumlarının ve aile işlevselliğinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bulgu alan yazındaki araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Töker’in (2008)^[41] araştırmasında da benzer sonuca ulaşılmıştır. Yine bir diğer araştırmada, yeme davranışının aile içi ilişkilerden etkilenebileceği vurgulanmaktadır.^[47] Alan yazında ulaşılan bir araştırmada psikolojik problemlerin kökeninde önemli derecede ailenin etken olduğuna dikkat çekilmektedir. Bu araştırmaya göre otoriter veya aşırı koruyucu tutuma sahip ailelerin çocuklarıyla ilişkilerinde, mesafeli davrandıkları, çocukların bu ailelerde duygusal olarak doyum alamadıklarından, dolaylı da olsa anne baba tutumlarının yeme davranışını etkileyebileceği ifade edilmektedir.^[48] Bu kapsamda ergenlerin olumlu davranışlar sergilemelerinde anne baba tutumunun önemli etkisi olduğu belirtilmektedir.^[49] Ergenlik döneminde bireylerin özerkleşmek istemesinden dolayı ailelerinden uzaklaşması, dış çevrelerinin önem kazanması ve dışarıda daha uzun zaman geçirmeleri yeme tutumlarının anne-baba tutumlarından etkilenmemesi sonucunun nedeni olarak gösterilebilir. Diğer bir ifade ile çalışmanın örneklemini oluşturan lise öğrencilerinin okulda ve etkinliklerde geçirdikleri sürelerinin uzun olması ve bundan dolayı da yeme saatlerinin daha çok ev dışında olmasından dolayı kaynaklanabileceği söylenebilir.

Sonuç

Bu çalışma sonucunda, ergenlerin aile işlevleri puanları ile yeme tutum puanları arasında pozitif yönde ilişki olduğu, ergenlerde cinsiyet, yeme tutumu alışkanlığı ve algılanan anne-baba tutumları değişkenleri ile yeme tutumu ve aile işlevselliği arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre yeme tutumlarının ailenin işlevselliğinden etkilendiği, bunun da yeme bozukluklarına yol açabileceği göz önünde bulundurulursa, ergenlere ve ailelerine yönelik eğitimlerin verilmesi önerilmektedir. Aynı zamanda ileride yapılacak araştırmalarda yeme tutumları ile anne baba tutumunu derinlemesine inceleyen nitel araştırmaların yapılmasının uygun olacağı belirtilmektedir.

Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Bu çalışma Giresun İl merkezinde ulaşılabilen liselerde öğ-

renim görmekte olan öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Bu nedenle çalışmanın sonuçları sınırlı bir şekilde genellenebilir. Çalışmanın ergenlerin yeme tutumlarının aile işlevleri üzerindeki etkisine vurgu yapması araştırmanın güçlü yönü olarak söylenebilir.

Çıkar çatışması: Bildirilmemiştir.

Hakem değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazarlık katkıları: Konsept – M.G., H.K.; Dizayn – M.G.; Denetim – H.K.; Finansman - M.G., H.K.; Materyal – M.G.; Veri toplama veya işleme – M.G.; Analiz ve yorumlama – M.G.; Literatür arama – M.G., H.K.; Yazan – M.G.; Kritik revizyon – H.K.

Kaynaklar

- Flanagan CA, Syvertsen AK. Youth as a social construct and social actor. Youth activism: An international encyclopedia. Greenwood; 2006. p. 11–9.
- Özatça, A. Ergenlerde sosyal ve duygusal yalnızlığın yordayıcısı olarak aile işlevleri. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2009.
- Ostrov E, Offer D. Loneliness and the adolescent. In: Hartog J, Audy JR, Cohen YA, (editors). The anatomy of loneliness. New York: International universities press; 1980. p. 170–85.
- Doğan M, Ceyhan E. Genel Lise Öğrencilerinin Aile İşlevlerinin ve Denetim Odaklarının İncelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2008;10:67–82.
- Yavuzer H. Çocuk Psikolojisi. 34th ed. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2012.
- Okyay P, Ergin F. Adölesan dönemde fiziksel büyüme ve gelişme. In: Eskin M, Dereboy Ç, Harlak H, Dereboy F, (editors). Türkiye'de gençlik ne biliyoruz? ne bilmiyoruz? 5th ed. Ankara: Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Yayınları; 2012.
- Wenar C, Kerig P. Developmental Psychopathology From Infancy Through Adolescence. McGraw-Hill Education; 2005. p. 131.
- Stanescu DF, Romer G. Family Functioning and Adolescents' Psychological Well-Being in Families with a TBI Parent. Psychology 2011;2:681–6.
- Soodak LC, Erwin EJ. Valued member or tolerated participant: parents' experiences in inclusive early childhood settings. Research and Practice for Persons with Severe Disabilities 2000;21:29–41.
- Steinberg, L. Ergenlik. (Çok F, Translation Editor). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları; 2007. p. 21–33.
- Demir M. Çocuk ve ergenlerin cinsel istismarı sonrası akut stres bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğu özelliklerinin incelenmesi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2008.
- Türküm AS, Kızıltas A, Bıyık N, Yemenici B. Üniversite öğrencilerinin aile işlevlerinin incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi 2005;5:229–62.
- Bauer AM, Boyce TW. Prophecies of childhood: how children's social environments and biological propensities affect the health of populations. International Journal of Behavioral Medicine 2004;11:164–75.
- Baudrillard J. Impossible Exchange (Radical Thinkers). America: Verso; Reprint Edition; 2012. p. 22.
- Uğur G. Üniversite öğrencilerinde atılganlık ile beden algısı ilişkisi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 1996.
- Özyurt G, Öztürk G, Akay AP. Ergenlerde yeme bozuklukları ve yeme bozukluklarının güncel psikoterapötik tedavisinin gözden geçirilmesi. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi 2017;24:81–96.
- Celik S, Uğur BA, Aykurt FA, Bektas M. Eating Attitudes and Related Factors in Turkish Nursing Students. Nurs Midwifery Stud 2015;4:e25479.
- Lazarevich I, Irigoyen-Camacho ME, Velázquez-Alva Mdel C. Obesity, eating behaviour and mental health among university students in Mexico City. Nutr Hosp 2013;28:1892–9.
- Erdoğan G. 13-18 Yaş Obez Tanısı Almış Ergenlerin Anne-Baba Tutumu ve Sosyal Fizik Kaygı ile İlişkisinin Normal Ergenlerle Karşılaştırılması. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2013.
- Vural E. Psikanalitik Kurama Göre Neden Yemek Yiyoruz. Retrieved January 10, 2019, from <http://www.drerolvural.com/psikanalitik-kurama-gore-neden-yemek-yiyoruz>.
- Benninghoven D, Tetsch N, Kunzendorf S, Jantschek G. Body image in patients with eating disorders and their mothers, and the role of family functioning. Compr Psychiatry 2007;48:118–23.
- Canals J, Sancho C, Arija MV. Influence of parent's eating attitudes on eating disorders in school adolescents. Eur Child Adolesc Psychiatry 2009;18:353–9.
- Tafa M, Cimino S, Ballarotto G, Bracaglia F, Bottone C, Cerniglia L. Female Adolescents with Eating Disorders, Parental Psychopathological Risk and Family Functioning. Journal of Child and Family Studies 2017;26:28–39.
- Büyüköztürk Ş, Kılıç Çakmak E, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Demirel F. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 18th ed. Ankara: Pegem Yayınları; 2015.
- Aytin N. Ergenlerde Yeme Tutumları ile Sorun Çözme Eğilimleri ve Ebeveynle Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü; 2014.
- Tanrıverdi D, Savaş E, Gönüllüoğlu N, Kurdal E, Balık G. Lise öğrencilerinin yeme tutumları, yeme davranışları ve benlik saygılarının incelenmesi. Gaziantep Tıp Dergisi 2011;17:33–9.
- Savaşır I, Erol N. Yeme Tutumu Testi: Anoreksiya Nevroza Belirtileri İndeksi. Psikoloji Dergisi 1989;7:19–25.
- Aydemir Ö, Köroğlu E. Psikiyatride kullanılan klinik ölçekler. 6th ed. Ankara: Hekimler Yayın Birliği; 2012.
- Bulut I. Aile Değerlendirme Ölçeği El Kitabı. Ankara: Özgüzel Matbaası; 1990. p. 32–3.
- Apache Hadoop. IBM SPSS Statistics for Windows. Armonk, NY: IBM Corp. Retrieved from <https://hadoop.apache.org>.
- Pasin Ö, Ankaralı, H, Cangür Ş, Sungur MA. Parametrik Olmayan Çok Değişkenli Varyans analizi ve Sağlık Alanında Bir Uygulaması. Bilişim Teknolojileri Dergisi 2016;9:13–30.
- Kalaycı S. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri.

- 5th ed. Ankara: Asil Yayın Dağıtım; 2010.
33. Young EA, Mc Fatter R, Clopton JR. Family Functioning, Peer Influence, and Media Influence as Predictors of Bulimic Behavior. *Eat Behav* 2001;2:323–37.
  34. Beato-Fernández L, Rodríguez-Cano T, Belmonte-Llario A, Martínez-Delgado C. Risk factors for eating disorders in adolescents. A Spanish community-based longitudinal study. *Eur Child Adolesc Psychiatry* 2004;13:287–94.
  35. Davis C, Shuster B, Blackmore E, Fox J. Looking good-family focus on appearance and the risk for eating disorders. *Int J Eat Disord* 2004;35:136–44.
  36. Young EA, Clopton JR, Bleckley MK. Perfectionism, low self-esteem, and family factors as predictors of bulimic behavior. *Eat Behav* 2004;5:273–83.
  37. Tozzi F, Sullivan PF, Fear JL, McKenzie J, Bulik CM. Causes and recovery in anorexia nervosa: the patient's perspective. *Int J Eat Disord* 2003;33:143–54.
  38. Kugu N, Akyüz G, Dogan O, Ersan E, Izgiç F. Üniversite Öğrencilerinde Yeme Bozukluklarının Yaygınlığı ve Yeme Bozukluğu Olanlarda Benlik Saygısı, Aile İşlevleri, Çocukluk Çağı İstismarı ve İhmalinin Araştırılması. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji (3P) Dergisi* 2002;10:255–66.
  39. Siyez DM, Baş AU. Üniversite Öğrencilerinde Anoreksik Yeme Tutumu ve Aile Yapısı Arasındaki İlişki. *Yeni Sempozyum* 2009;47:19–24.
  40. Erol A, Toprak G, Yazıcı F, Erol S. Üniversite Öğrencilerinde Yeme Bozukluğu Belirtilerinin Yordayıcısı Olarak Kontrol Odağı ve Benlik Saygısının Karşılaştırılması. *J Clin Psy* 2000;3:147–52.
  41. Töker ED. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Yeme Tutumu ve Aile Yapısı Arasındaki İlişki. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2008.
  42. Humphrey LL. Observed family interactions among subtypes of eating disorders using structural analysis of social behavior. *J Consult Clin Psychol* 1989;57:206–14.
  43. Hantaş Y. Screening of eating characteristics and eating disorders in women with alcohol and substance use disorders [Thesis of expertise in medicine]. İstanbul: Bakırköy Mental and Neurological Diseases Training and Research Hospital; 2002.
  44. Ünsal A, Ayrancı Ü, Arslan G, Tozun M, Çalik E. Kütahya, Türkiye'deki Erkek ve Kız Öğrenciler Arasındaki Depresyon ve Yeme Bozuklukları Arasındaki İlişki. *Anatolian Journal of Psychiatry* 2010;11(2):112.
  45. Ulas B, Uncu F, Üner S. Prevalence and Affecting Factors of Potential Eating Disorders Among Students of Health Higher Education. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2013;2:15–22.
  46. Ünal D, Öztöp DB, Elmalı F, Öztürk A, Konak D, Pırlak B, Günes D. Bir Grup Sağlık Yüksekokulu Öğrencisinin Yeme Tutumları ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişki. *Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi* 2009;16:75–82.
  47. Ünlü G, Aras S, Güvenir T, Büyükgebiz B, Bekem O. Family functioning, personality disorders, and depressive and anxiety symptoms in the mothers of children with food refusal. *Türk Psikiyatri Derg* 2006;17:12–21.
  48. Sinirlioğlu Ertaş H. Yeme Bozuklukları/Anoreksiya, Bulimia ve Diğerleri. İstanbul: Timaş Yayınları; 2006.
  49. Aydoğdu H, Çam MO. Madde Kullanım Bozukluğu Olan ve Olmayan Ergenlerin Bağlanma Stilleri, Anne Baba Tutumları ve Sosyal Destek Algıları Yönünden Karşılaştırılması. *J Psychiatric Nurs* 2013;4:137–44.